

O'ZBEKISTONNING O'ZIGA XOS ISTIQLOL VA TARAQQIYOT YO'LI.

*Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 1-bosqich
talabasi*

Qurbonmurodova Marjona Abduvoxid qizi.

Xikmatullayeva Aziza Akmal qizi.

Nurilayeva Sevara Alisher qizi.

Annotatsiya.

Ushbu maqolada O'zbekistonning o'ziga xos taraqqiyot yo'li ,taraqqiyotning "o'zbek modeli" , yangi Konstitutsiyasining yaratilishi , davlat ramzlari batafsil yoritib berilgan .

Kalit so'zlar: istiqlol, taraqqiyot , jamiyat , ma'naviy – ma'rifiy , insonparvarlik, iqtisodiy – ijtimoiy.

Kirish. Biz ta'lim sohasida har jihatdan zamonaviy tizim yaratishimiz kerak , bu ertangi kunimizning hal qiladigan masala va biz buni albatta amalga oshiramiz .

SH.M.Mirziyoyev.

O'zbekistonning o'z taraqqiyot yo'li to'plangan xalqaro tajribadan ijodiy foydalanishga asoslangan bo'lib, unda milliy xususiyatlar, turmush tarzi, xalqning urf-odatlar va madaniyati, butun dunyoda tan olingan modellarga muvofiq yaratilgan davlat tuzilmalari va siyosiy institutlarni o'zida ifoda etadi. Suveren O'zbekiston o'zining yangilanish va taraqqiyot yo'lini tanladi. Yangi davlat oldida turgan ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy muammolarning chuqurligi muayyan sharoitlar kompleksini hisobga olgan holda, "o'zbek modeli" deb nomlangan ijtimoiy-iqtisodiy islohotlarning o'ziga xos modelini tanlashni belgilab berdi. Ishlab chiqilgan va amalga oshirilayotgan modelning mohiyati va mazmuni davlat va konstitutsiyaviy tuzilmani tubdan o'zgartirish va yangilash, iqtisodiyotni demokratlashtirish va uning siyosatdan ustunligi ta'minlash, davlatga bosh islohotchi, islohotlarning tashabbuskori kabi vazifalarini yuklash, qonun ustuvorligini erishish, kuchli ijtimoiy siyosat olib borish, islohotlarni bosqichma-bosqich va izchil amalga oshirish kabilarni o'zida mujassam etdi.

Mamlakatimiz, shunday qilib, Birinchi Prezident I.A. tomonidan ishlab chiqilgan besh tamoyilga asoslangan o'zining uzoq muddatli rivojlanish strategiyasini tanladi. Bu tamoyillar O'zbekistonning yangilanishi va rivojlanishi uchun poydevor qo'ydi, islohotlarning asosiy maqsadi - mustaqil, demokratik, iqtisodiy rivojlangan, qonun va adolat tarafdori bo'lgan davlat barpo etishdan iborat ekanligini belgilab berdi. Jamiyatni isloh qilish va yangilashni maqsad qilib qo'ygan iqtisodiy rivojlanishning

o‘zbek modeli vazmin va muvozanatli vaziyatni ta‘minlab, O‘zbekiston iqtisodiyoti uchun ishonchli to‘siq va xavfsizlikning etarli chegarasini yaratdi, uni spekulyativ kapital ta‘siridan va jahon moliya va fond bozorlarida nazoratning yo‘qligidan xalos qildi. Ushbu modelning joriy etilishi makroiqtisodiy barqarorlikni, moliya-bank sektorining barqaror ishlashini va valyuta jamg‘armalarining o‘rishini ta‘minladi. Bozorga o‘tishning o‘zbek modeli - O‘zbekistondagi bozor tizimi tabiiy ravishda tarixiy o‘tmishning xususiyatlari, milliy va madaniy qadriyatlari, aholining xulq-atvor stereotiplari, tadbirkorlik turlari, ishlab chiqarishni boshqarish shakllari va usullarini hisobga olgan ishlab chiqilgan bo‘lib, u sun‘iy ravishda u yoki bu turdagi xorijiy modelni avtomatik ravishda joriy etishni inkor etar edi. Shu bilan birga, u tarkibiy, investitsiyaviy, kredit-moliya, valyuta, tashqi savdo siyosatining umumbashariy tamoyillarini o‘zida mujassam etgan bo‘lib, bu har xil turdagi va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish darajasidagi mamlakatlarga jahon bozori talablari asosida moslashishga imkon berdi. Ushbu chora-tadbirlar, aslida, barcha mamlakatlar uchun bir xil, ammo ularning kombinatsiyasi, muayyan sharoitlarda va har bir bosqichda ulardan foydalanishning tabiati va tartibi muayyan o‘zgaruvchan mamlakatda ijtimoiy-iqtisodiy va siyosiy vaziyatning o‘ziga xos xususiyatlari bilan belgilanadi. Ma‘lumki, mashhur va xalqaro miqyosda e‘tirof etilgan “O‘zbek modeli” quyidagi beshta tamoyilga asoslanadi:

Birinchidan, iqtisodiyot siyosatdan ustun bo‘lishi kerak. Ikkinchidan, qiyin o‘tish davrida davlat bosh islohotchi bo‘lishi kerak. Bu degani, davlat mavjud sharoitda barcha odamlarning manfaatlarini ko‘zlab, islohotlar jarayonini boshlashi, iqtisodiy rivojlanishning ustuvor yo‘nalishlarini belgilashi, suveren davlatimizning iqtisodiyoti, ijtimoiy sohasi va ijtimoiy-siyosiy hayotidagi tub o‘zgarishlar siyosatini ishlab chiqishi va izchil amalga oshirishga bosh-qosh bo‘lishi demakdir. Uchinchidan, butun yangilanish va taraqqiyot jarayoni huquqiy asosga, ya‘ni qonun ustuvorligiga asoslanishi kerak. SHundagina, iqtisodiy o‘zgarishlarning aniq natijalariga erishish, amaliy kuchga ega bo‘lgan tasdiqlangan qonunlarga asoslanib, ularni qaytarib bo‘lmaydigan holga keltirish mumkin. To‘rtinchidan, real demografik vaziyatni, aholining mavjud turmush darajasini hisobga olgan holda, bozor munosabatlariga o‘tishda odamlarni ijtimoiy himoya qilish bo‘yicha oldindan qat‘iy choralar ko‘rilishi kerak. Faqat kuchli, samarali ijtimoiy himoya mexanizmi va ijtimoiy kafolatlar bilan, iqtisodiy va siyosiy barqarorlikni saqlab, bozor iqtisodiyoti sari jadal rivojlanishni ta‘minlash mumkin. Beshinchidan, yangi iqtisodiy bozor munosabatlarining shakllanishi muvozanatli, puxta o‘ylangan, bosqichma-bosqich amalga oshirilishi kerak. Demokratik va iqtisodiy o‘zgarishlarni muvaffaqiyatli amalga oshirish uchun barcha prinsiplar teng ravishda qat‘iy rioya etish muhimdir. Bularning barchasi iqtisodiy islohotlarning butun ichki mantig‘i, dinamikasi va xususiyatini belgilovchi etakchi omillardir.

Bozor o'zgarishlarining o'zbek modelini tavsiflab, I.A. Karimov jumladan shunday degan edi: "Bizning mustaqillik va taraqqiyot yo'limiz respublika xalqlarining turmush tarzi, o'ziga xos shart-sharoitlari, urf-odatlarini inobatga olingan holda tanlangan. Ushbu yo'l jahon amaliyotini, dunyoning iqtisodiy rivojlangan mamlakatlarning ijobiy tajribasini ham hisobga oladi. "Bir qator xorijiy ekspertlarning fikriga ko'ra, "o'zbek modeli" - bu O'zbekistonning milliy etakchisi I.A.Karimovning kashfiyotidir. Bilasiz, buyuk kelajagimizning huquqiy kafolati davlatning asosiy qonuni - Konstitutsiya hisoblanadi. U huquqning umumiy tizimida asosiy o'rinni egallaydi va davlat va jamoat tashkilotlarining barcha qonunlari va boshqa huquqiy normalari uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Biz Asosiy Qonunimizni yaratish tarixi va uni tayyorlashga unutilmas hissa qo'shgan insonlarning nomlari to'g'risida chuqur hurmat bilan gapiramiz. O'zbekistonning yangi Konstitutsiyasini ishlab chiqish g'oyasi O'zbekistonning Birinchi Prezidenti I.A.Karimov tomonidan 1990 yil mart oyida ilgari surilgan bo'lib, bu uning kelgusi suvereniteti va demokratlashtirilishning asosi bo'ldi. Konstitutsiyaviy "bino" ning qurilishi uch ming yillik milliy davlatchilik tajribasiga asoslangan. Bugungi O'zbekiston qadimiy Xorazm va So'g'diyona, Qoraxoniylar, Xorazmshohlar, Amir Temur va Temuriylar, o'zbek xonliklari, ma'rifatli ajdodlarimiz, xalqimizning tarixiy an'analari va mustaqil davlat haqidagi ko'p asrlik orzularini o'zida mujassam etgan.

Bundan tashqari, bizning qiziqish va intilishlarimizdan kelib chiqqan holda, Asosiy qonunimiz Sharq va G'arb, Janub va Shimolning 97 mamlakati tomonidan to'plangan ilg'or konstitutsiyaviy tajribani hisobga olgan holda yaratilgan. O'zbekiston Konstitutsiyasining paydo bo'lishi tarixi haqida gap ketganda, suveren O'zbekistonning birinchi Konstitutsiyasini tayyorlash, muhokama qilish, qabul qilish va amalga oshirishning 6 ta huquqiy bosqichini qayd etish zarur. Zero, Konstitutsiya yaratilish tarixi mustaqillik uchun kurashning ajralmas qismidir. Konstitutsiya yaratilishidagi birinchi huquqiy qadam o'zbek tiliga davlat tili maqomini berilishidir. Hech shubhasiz, bu mustaqillik tarixidagi yorqin sahifalardan biri - siyosiy va ma'naviy hayotimizdagi unutilmas voqea bo'ldi. 1989 yil 21 oktyabrda, qizg'in munozaralar, musoxabalar va mushohadalardan so'ng, va nihoyat, o'zbek tiliga davlat tili maqomi berildi. "Davlat tili to'g'risida" gi qonunda qayd etilgan ushbu muhim huquqiy qoida Asosiy qonunimizning 4-moddasida ham mustahkamlab qo'yilgan. Konstitutsiya yaratilish tarixidagi ikkinchi huquqiy bosqich, 1990 yil mart oyida O'zbekiston SSR Oliy Kengashining birinchi sessiyasida birinchi marta mustaqil O'zbekistonning birinchi Konstitutsiyasini yaratish g'oyasi ilgari surildi. Konstitutsiya yaratilishidagi uchinchi huquqiy qadam - bu "Mustaqillik Deklaratsiyasi" ning e'lon qilish bo'ldi. O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi tomonidan 1990 yil 20 iyunda qabul qilingan Mustaqillik Deklaratsiyasining 8-moddasida O'zbekiston "o'z

taraqqiyot yo‘lini, nomini belgilab beradi va o‘z davlat ramzlarini (gerbi, bayrog‘i, madhiyasi) o‘rnatadi" degan tamoyil mustahkamlangan. Deklaratsiyaning 12-bandida aytilishicha, ushbu hujjat "respublikaning yangi Konstitutsiyasini ishlab chiqish uchun asos bo‘ladi". O‘sha paytda bunday hujjat O‘zbekistonda - sobiq Sovet Ittifoqi hududida birinchi bo‘lib qabul qilingan. Konstitutsiya yaratish yo‘lidagi to‘rtinchi qadam - Konstitutsiyaviy komissiyani tuzilishi bo‘ldi. Oliy Kengashning 1990 yil 21 iyundagi qarori bilan O‘zbekiston Respublikasining Birinchi Prezidenti Islom Karimov raisligida Konstitutsiyaviy komissiya 64 kishidan iborat, davlat arboblari, deputatlar va mutaxassislardan iborat tarkibida tashkil etildi.

I. Karimov Konstitutsiyaviy komissiya ish boshlaganidan beri mamlakatimizning o‘ziga xos xususiyatlarini to‘liq aks ettiradigan, xalqaro andozalarga to‘la mos keladigan, jahon tajribasini, demokratiyani va eng rivojlangan mamlakatlarning konstitutsiyaviy qonunlariga erishishni inobatga olgan Konstitutsiya loyihasini tayyorlashga bevosita rahbarlik qildi. Yangi hujjatni ishlab chiqish jarayonida u BMTning asosiy xalqaro-huquqiy hujjatlariga, Inson huquqlari umumjahon Deklaratsiyasiga tayandi. Yangi Konstitutsiyaning ajralib turadigan xususiyati shundaki, o‘zbek xalqining madaniyati va milliy an‘analarining qadimiy ildizlariga ham tayanadi. Asrlar qa‘riga nazar tashlab, ishlab chiquvchilar xalqning adolatlil davlat, demokratiya va qonuniylik haqidagi g‘oyalarini o‘rganib, "Temur tuzuklari", "Boburnoma", "Zafarnoma" kabi tarix va madaniyat yodgorliklarida ilhomlanib, Alisher Navoiy, Abdurazzoq Samarqandiy va boshqalarning donoligiga murojaat qildilar. Bundan tashqari, ular konstitutsiyaviy rivojlanishning dunyo tajribasini, turli mamlakatlarda qonunchilik va demokratiya yutuqlarini chuqur o‘rgandilar.

Konstitutsiya yaratish yo‘lidagi beshinchi qadam, albatta, davlat mustaqilligini e‘lon qilinishidir. Davlatimiz rahbarining 1991 yil 31 avgustdagi XII chaqiriq O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining VI favqulodda sessiyasida so‘zlagan nutqida, xususan, shunday deyilgan edi: "Bundan buyon 1 sentyabrni milliy bayram deb e‘lon qilishni taklif qilaman". Bu so‘zlar tarixga sahifalariga oltin harflar bilan yozilgan. Shu kuni Oliy Kengash "O‘zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligi to‘g‘risidagi bayonot" e‘lon qilindi. Mazkur Bayonotda: "Bundan buyon, shubhasiz, O‘zbekiston Respublikasi hududida respublika Konstitutsiyasi va qonunlari ustunlik qiladi",-deyilgan. Shu kuni "O‘zbekiston Respublikasining davlat mustaqilligining asoslari to‘g‘risida" konstitutsiyaviy qonun qabul qilindi. Unda kelajakdagi Konstitutsiyaning asosiy qoidalarini aks ettiruvchi bir qator muhim moddalar mavjud. Xususan, ushbu Qonunga muvofiq:-"O‘zbekiston Respublikasi davlat hokimiyatining to‘la hajmiga ega, o‘z milliy-davlat va ma‘muriy-hududiy tuzilishini, davlat hokimiyati va boshqaruv tizimini mustaqil ravishda belgilaydi" (3-modda);- «O‘zbekiston Respublikasida O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi va qonunlari ustunlik

qiladi. O‘zbekiston Respublikasi davlat organlari tizimi hokimiyatning qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sudga bo‘linishi tartibi asosida qurilgan (5-modda). Ushbu konstitutsiyaviy qonun Asosiy qonunimiz qabul qilinishidan oldin, ya’ni 1992 yil 8 dekabr gacha biz uchun Konstitutsiya bo‘lib xizmat qilib turdi. Konstitutsiya yaratish yo‘lidagi oltinchi huquqiy qadam - bu Konstitutsiya birinchi loyihasini ommaviy muhokamaga chiqarish uchun matbuotda e‘lon qilinishidir. Konstitutsiyaviy komissiya bajarilgan ishlarni va 1992 yil 8 sentyabrda ma’qullangan Konstitutsiya loyihasini jamoatchilik muhokamasiga qo‘yishga qaror qildi. Yangi Konstitutsiyaning birinchi loyihasi 1992 yil 26 sentyabrda tayyorlangan va o‘sha kuni matbuotda e‘lon qilingan. Asosiy Qonunimiz ikki marta - 1992 yil sentyabr va noyabr oylarida jamoatchilik muhokamasiga taqdim etildi. Jamoatchilik muhokamasi natijasida Konstitutsiya loyihasiga 100 ga yaqin tuzatishlar kiritildi. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi 1992 yil 8 dekabrda XII chaqiriq O‘zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining XI sessiyasida qabul qilindi. Butun dunyoga xalqimizning istagi va xohish-irodasi rasman e‘lon qilindi: o‘zbek davlatchiligini zamonaviy sivilizatsiya asosida qayta tiklash, tinch va osoyishta hayot kechirish, uning mustahkamlanishiga har tomonlama hissa qo‘shish, demokratiyasini chuqurlashtirish, inson huquqlari va davlat suvereniteti tamoyillariga sodiqlik, insonparvar qonun ustuvorligini shakllantirish, fuqarolikni ta’minlash kabilar unda o‘z ifodasini topdi. Shunday qilib, agar O‘zbekiston mustaqilligi e‘lon qilingan kundan boshlab jahon sahnasida yangi suveren davlat tuzilgan bo‘lsa, birinchi Konstitutsiyamiz qabul qilingan kuni davlatimiz qayta tiklandi, haqiqiy mustaqilligimizning mustahkam huquqiy asosi yaratildi. Mustaqillik yillarida mamlakatimizda barcha tub islohotlar va o‘zgarishlar Konstitutsiyamiz asosida amalga oshirildi. Bu xalqimiz manfaatlariga, davlatimizning strategik maqsadlariga to‘liq javob beradigan muhim siyosiy hujjat hisoblanadi. Shunday qilib, mustaqillik yillarida milliy davlatchiligimizning shakllanishi uchun mustahkam huquqiy zamin yaratildi, qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyati tarmoqlari baropo etildi, ijtimoiy va fuqarolik jamiyati institutlari shakllantirildi, iqtisodiyot erkin bozor munosabatlariga o‘tdi, tarixiy va boy madaniy merosimiz tiklandi. Bir so‘z bilan aytganda, biz milliy uyg‘onish va taraqqiyot yo‘lini dadil bosib o‘tdik va o‘tmoqdamiz. Konstitutsiyaning mohiyati uning asosiy prinsiplari tizimida namoyon bo‘ladi. Bular - davlat suvereniteti, odamlarning huquqi, fuqarolarning huquq va erkinliklari ustuvorligi va daxlsizligi prinsipi, davlat va shaxsning o‘zaro javobgarligi, qonuniylik, hokimiyatlarning bo‘linishi, mahalliy davlat hokimiyati, sud tizimi va adolatni ta’minlash tamoyillari. Respublikada davlat hokimiyatini tashkil etishning ustuvor konstitutsiyaviy prinsipi davlat suvereniteti prinsipidir. Hokimiyatning suvereniteti, bir tomondan, uning mamlakat ichidagi ustunligi va mustaqilligini, ikkinchi tomondan, tashqi kuchlar sohasidagi, boshqa davlatlar bilan munosabatlarda ushbu hokimiyatning

ustunligi va mustaqilligini anglatadi. Boshqacha qilib aytganda, demokratiyaning daxlsizligi butun Konstitutsiya orqali qizil ip kabi o'tadi. O'zbekistonning konstitutsiyaviy amaliyotida birinchi marta respublikaning har bir fuqarosi uchun tabiiy va ajralmas huquqlar tan olingan. Bundan tashqari, avvalgi Konstitutsiyalarda e'lon qilinmagan bir qator huquqlar ham o'z ifodasini topgan. Masalan, insonning yashash huquqi, jismoniy va axloqiy yaxlitligi; shaxsning shaxsiy hayotga bo'lgan huquqi; fikr va e'tiqod erkinligi huquqi; ma'lumot olish huquqi; aybsizlik prezumpsiyasi; sud orqali himoyalani sh huquqi; mamlakatni erkin tark [etish va unga qaytish huquqi](#); sog'lom muhitga ega bo'lish huquqi va boshqalar. Demokratiya yangi Konstitutsiyaning asosiy tamoyillaridan biridir. Konstitutsiya muqaddimasida O'zbekiston xalqining demokratiya, inson huquqlari va ijtimoiy adolat g'oyalariga sodiqligi e'lon qilingan. "O'zbekiston Respublikasida demokratiya umuminsoniy prinsiplarga asoslanadi, unga ko'ra inson, uning hayoti, erkinligi, sha'ni, qadr-qimmat va boshqa daxlsiz huquqlari oliy qadriyat hisoblanadi" (13-modda). Konstitutsiya hokimiyatlarning bo'linishi prinsipi asosida respublikaning eng yuqori davlat hokimiyati organlarining tuzilishini o'rnatadi. Unda qonun chiqaruvchi, ijro etuvchi va sud hokimiyatlarining o'zaro hamkorligi va mustaqil ishlashining maqbul mexanizmi mustahkamlab qo'yilgan. Konstitutsiyaning alohida bobi mahalliy davlat hokimiyati organlariga bag'ishlangan. Xalq deputatlari Kengashlari viloyatlar, tumanlar va shaharlardagi mahalliy hokimiyat vakillaridir. O'zbekiston Respublikasi tarkibiga Qoraqalpog'iston Respublikasi kiradi. 1991 yil dekabrda u Mustaqillik deklaratsiyasini, 1993 yil 3 martda esa o'z Konstitutsiyasini qabul qildi. O'zbekistonning yangi Konstitutsiyasi ulkan ma'naviy salohiyatga ega. Konstitutsiyaviy piramidaning yuqori qismida inson, fuqaro va uning qonuniy manfaatlari joylashgan. Masalan, Konstitutsiya qoidalari chuqur axloqiydir va bular: ayollar va erkaklarning huquqlari tengligi kabi (16-modda); voyaga etmaganlar, nogironlar va yolg'iz keksalarning huquqlarini davlat tomonidan himoya qilish (45-modda); jamiyat va oilaning davlat tomonidan qo'llab-quvvatlanishi va himoyasi (63-modda); davlat va jamiyat tomonidan etim bolalarni va ota-ona qaramog'idan mahrum bo'lgan bolalarni boqish, tarbiyalash va ularga ta'lim berish, ularga nisbatan xayriya faoliyatlarini rag'batlantirish (64-modda); onalik va bolalikni davlat tomonidan himoya qilish, voyaga etgan, mehnatga layoqatli bolalarni ularning ota-onalari haqida g'amxo'rlik qilish majburiyati (66-modda) kabi qoidalarda namoyon bo'ladi. Konstitutsiya O'zbekiston Respublikasining mustaqilligi va suverenitetining huquqiy kafolati hisoblanadi. Unda inson va fuqaroning huquqlari, erkinliklari va burchlari sanab o'tilgan. U ijtimoiy va davlat tizimining shakllarini belgilaydi, mamlakatning tashqi va ichki siyosati tamoyillarini e'lon qiladi, barcha mulk shakllarining tengligini ta'minlaydi, fuqarolik jamiyatining ustuvorliklari va o'zini-o'zi boshqarish shakllarini tasdiqlaydi. Konstitutsiyaning barcha bu xususiyatlari uni

yashovchan va mustahkam qiladi. "Konstitutsiya haqiqatan ham suveren davlatimizning qonunchilik va huquqiy bazasini shakllantirishning poydevori, poydevori bo'ldi", dedi I.A. Karimov. Davlat va ma'muriy bo'linishga ko'ra, O'zbekiston Respublikasi 12 viloyat, Qoraqalpog'iston Respublikasi, 156 tuman, 120 shaharni o'z ichiga oladi, eng yirik shaharlar viloyat markazlari, [poytaxti Toshkent shahri](#), poytaxt aholisi 3 million kishidan ko'proq (2014).). Shunday qilib, O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi bizning fuqarolarimizning huquq va erkinliklarini kafolatlovchi hujjat sifatida yo'limizdagi yorqin yulduzdir. Suveren O'zbekistonning Konstitutsiyasi inson va fuqarolik huquqlarining demokratik xartiyasi, insonparvar huquqiy davlatni shakllantirishning strategik dasturidir. Ma'lumki, har bir davlatning eng muhim xususiyati - bu uning ramziyligi. Mustaqil O'zbekistonning ramzlarini ishlab chiqish uchun gerb va bayroqni yaratish maqsadida ekspert guruhlarini tuzilib, unda mamlakatning taniqli davlat va akademik namoyandalari ishtirok etdilar. Davlat bayrog'i bo'yicha 200 dan ortiq loyihalar taklif qilindi, O'zbekiston Respublikasi Davlat bayrog'ining turi 1991 yil 18 noyabrda 12-chaqiriq Oliy Kengashning navbatdan tashqari VII sessiyasida tasdiqlandi. Unda ko'k tasma osmon va suvni (mehribonlik, donolik, shon-sharaf, sadoqat), oq chiziq - yosh suveren davlat umidlari, yashil tasma - O'zbekistonning unumdor erlari, 12 yulduz va yarim oyning ramzi - ko'p asrlik tarixga, madaniyatga hurmat belgisidir. "O'zbekiston Respublikasining Davlat madhiyasi to'g'risida" qonun 1992 yil 10 dekabrda Oliy Kengashning XI sessiyasida qabul qilingan. Tanlangan Davlat madhiyasining so'zlarini Abdulla Aripov, musiqasini Mutal Burhonov yozgan. O'zbekiston Respublikasining Davlat gerbi 1992 yil 2 iyulda O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashining X sessiyasida tasdiqlangan. Yangi gerbda gullar vodiysi va porlayotgan quyosh tasvirlangan. O'ng tomonda, vodiy bug'doy chanoqlari bilan, chapda - g'ozga gulchambari bilan bezatilgan. Gerb sakkiz qirrali yulduz bilan tojlangan bo'lib, respublikaning birligini anglatadi, yulduz ichida muqaddas musulmon ramzlari: yarim oy va yulduz tasvirlangan. Gerbning markazida qanotli afsonaviy muqaddas Humo qushi mavjud, u saxovat, olijanoblik va Vatanga muhabbatni anglatadi. Gerbning pastki qismida "O'zbekiston" yozuvi bor. O'zbekiston Respublikasining davlat ramzlari mamlakat hududida mavjud bo'lgan davlatlar bilan tarixiy davomiylikni tasdiqlaydi, uning tabiiy xususiyatlarini, milliy va ma'naviy o'ziga xosligini aks ettiradi, ona yurtini ulug'laydi, odamlarning ezgu va pok niyatlarini, xavfsizlik va tinchlikka intilishini e'lon qiladi. Mustaqillik yillarida huquqni muhofaza qilish organlari va milliy xavfsizlik tizimi ham yangi asosda yaratildi, mamlakatning chegaralari va suverenitetini himoya qilishga qodir bo'lgan Qurolli Kuchlarimiz shakllantirildi. Shu bilan birga, tashqi aloqalarni ta'minlash uchun institutsional tuzilmalar - Tashqi ishlar vazirligi, [Tashqi iqtisodiy aloqalar](#), savdo va investitsiyalar vazirligi, Tashqi iqtisodiy aloqalar milliy banki va boshqa ixtisoslashgan muassasalar

shakllantirildi. Milliy armiya mustaqillikning ajralmas ramzi va mustaqil davlatchilikning muhim institutidir. Ma'lumki, mustaqillikka erishgunga qadar, O'zbekiston boshqa sobiq Sovet respublikalari singari o'z Qurolli kuchlariga ega emas edi. Butun O'rta Osiyoni qamrab olgan va katta strategik ahamiyatga ega bo'lgan Turkiston harbiy okrugining markazi Toshkentda joylashgan edi. Shuning uchun O'zbekistonda suveren rivojlanishining dastlabki bosqichlaridan boshlab milliy armiyani tuzishga ustuvor ahamiyat berildi. 1991 yil sentyabr oyida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti I.A.Karimovning "O'zbekiston Respublikasi Mudofaa ishlari vazirligini tuzish to'g'risida" gi qarori chiqdi va 1992 yil iyul oyidagi Farmon bilan u O'zbekiston Respublikasi Mudofaa vazirligi deb nomlandi. Shundan buyon O'zbekistonda 14 yanvar - Vatan himoyachilari kuni sifatida nishonlanib kelmoqda. Qabul qilingan Milliy xavfsizlik kontsepsiyasi asosida, tez o'zgaruvchan ijtimoiy-siyosiy vaziyatni, Markaziy Osiyo mintaqasida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan tahdidlarni har tomonlama tahlil qilish asosida, O'zbekiston Qurolli kuchlarni qurish va tashkil etishning mutlaqo yangi prinsiplariga asoslangan armiyani isloh qilish bo'yicha uzoq muddatli dastur ishlab chiqildi. Islohotning asosiy maqsadi - strategik va taktik vazifalarni samarali hal qilishga qodir, davlat chegaralari va uning hududiy yaxlitligi hamda daxlsizligiga har qanday tajovuzlarni zararsizlantirish va munosib ravishda qaytarishga qodir bo'lgan, zamonaviy, harakatchan, yaxshi qurollangan armiya tashkil etishdir.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda O'zbekistonning tarqqiyot yo'li. O'zbekiston mustaqillikka erishganidan so'ng kun tartibida jahon andozalariga mos keladigan davlat qurish, siyosiy, ijtimoiy va iqtisodiy sohada tub islohotlarni amalga oshirish, ularni qonun bilan mustahkamlaydigan huquqiy tizimni vujudga keltirish vazifasi turar edi. Chunki sobiq sotsialistik tuzumga xos ijtimoiy munosabatlar va jarayonlar endilikda respublikada barpo qilinajak yangi jamiyat manfaatlariga mos kelmas edi. Mulkchilik, mulkka egalik qilish va uni boshqarish, ishlab chiqarish omillari, bozor mexanizmi, davlatning ijtimoiy-iqtisodiy hayotini normal izga solish ana shunday jiddiy yangilanishlarni taqozo etdi.

Adabiyotlar ro'yxati.

1. Mirziyoyev SH.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, O'zbekiston, 2016.-56 b.
2. Mirziyoyev SH.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib – intozom va shaxsiy javobgarlik – har bir raxbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. Toshkent, O'zbekiston, 2017.-104 b.
3. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farovonligini garovi. Toshkent, O'zbekiston, 2017.-48 b.
4. Mirziyoyev SH.M. O'zbekistonni rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasi. T., O'zbekiston, 2017. «Gazeta.uz».